

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В И С Н О В О К

**до проекту Закону
про внесення змін до Закону України «Про Регламент Верховної Ради
України» щодо впровадження механізму оцінки прогнозних наслідків та
впливу законопроекту на ключові показники економічного та соціального
розвитку держави у середньостроковій перспективі
(реєстр. № 6165 від 11 жовтня 2021 року)**

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянув на своєму засіданні (протокол № 58 від 17.11.2021) проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» щодо впровадження механізму оцінки прогнозних наслідків та впливу законопроекту на ключові показники економічного та соціального розвитку держави у середньостроковій перспективі (реєстр. № 6165 від 11 жовтня 2021 року), поданий народним депутатом України Гриб В.О.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою впровадження в українське законодавство усталеної практики країн членів Європейського Союзу щодо оцінки впливу проектів законів та нормативно-правових актів на стадії їх розгляду, яка є поширеною в багатьох країнах сталої демократії. На думку автора впровадження відповідних механізмів в Законі України «Про Регламент Верховної Ради України» забезпечить суттєве підвищення якості законодавчого процесу в Україні, та прийняття збалансованих і вивірених парламентських рішень, які будуть ґрунтуватися на якісній попередній аналітичній роботі та експертизі, що здійснюється на стадіях розробки та підготовки до розгляду законопроектів у Верховній Раді України.

Проектом пропонується внесення змін у Закон України «Про Регламент Верховної Ради України», якими запроваджується новий інструмент законотворчості, а саме оцінка прогнозних наслідків та впливу законопроектів на ключові показники економічного та соціального розвитку держави у середньостроковій перспективі, *яка здійснюватиметься на етапі підготовки законопроектів до другого читання.* Аналіз, оцінка та підготовка експертного висновку покладається на уповноважений структурний підрозділ центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної

політики економічного і соціального розвитку, цінової політики та розвитку підприємництва і торгівлі.

Розглянувши законопроект члени Комітету виходять з такого.

Зважаючи на євроінтеграційні прагнення України, запровадження у практику діяльності парламенту механізму оцінки впливу та прогнозних наслідків прийняття законопроектів на ключові показники економічного та соціального розвитку держави є нагальною потребою.

Автором законопроекту обґрунтовується «впровадженням в українське законодавство усталеної практики країн членів Європейського Союзу щодо оцінки впливу проектів законів та нормативно-правових актів на стадії їх розгляду, яка є поширеною в багатьох країнах сталої демократії». На думку ініціатора зазначеної новели, оцінка впливу «забезпечить суттєве підвищення якості законодавчого процесу в Україні, та прийняття збалансованих і вивірених парламентських рішень, які будуть ґрунтуватися на якісній попередній аналітичній роботі та експертизі, що здійснюється на стадіях розробки та підготовки до розгляду законопроектів у Верховній Раді України».

Слід зазначити, що законодавством України встановлено певні норми, дотримання яких гарантує належну оцінку прогнозного впливу законопроектів, особливо тих, що спрямовані на економічний розвиток.

Так, Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» передбачено особливу процедуру для підготовки регуляторних актів, які (або їх окремі положення) спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання.

Відповідно до положень Бюджетного кодексу України (стаття 27) та Регламенту Верховної Ради України (стаття 91) у разі внесення законопроекту, проекту іншого акта, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету (надходжень бюджету та/або витрат бюджету), суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту, проекту іншого акта подаються пропозиції змін до законодавчих актів щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Регламентом передбачено погодження законопроектів із відповідними органами. А саме, частиною сьомою статті 91 встановлено, що якщо законопроект, проект іншого акта вноситься за погодженням з відповідними органами виконавчої чи судової влади, до нього додається таке погодження. Відповідно до частин п'ятої-шостої статті 93 до попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта головний комітет на своєму засіданні може запропонувати Кабінету Міністрів України, міністерствам, іншим державним органам, об'єднанням громадян висловити свою думку щодо доцільності його прийняття. Для попереднього розгляду законопроекту, проекту іншого акта на засідання головного комітету запрошується ініціатор внесення законопроекту чи

представник суб'єкта права законодавчої ініціативи, а в разі необхідності - представники Кабінету Міністрів України, міністерств, інших державних органів, об'єднань громадян, а також експерти, фахівці та інші особи. Також відповідно до вимог статті 103 Регламенту передбачено проведення експертиз відповідними підрозділами Апарату Верховної Ради України та обов'язкове погодження проектів із комітетами.

Відповідно до статті 117-1 у редакції законопроекту «всі законопроекти, підготовлені до другого чи повторного другого читання, до розгляду їх народними депутатами України на пленарному засіданні Верховної Ради України мають пройти аналіз та оцінку уповноваженого структурного підрозділу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики економічного і соціального розвитку, цінової політики та розвитку підприємництва і торгівлі на предмет прогнозного впливу такого законопроекту на ключові показники економічного та соціального розвитку держави у середньостроковій перспективі (строком від трьох до п'яти років)».

Запропоновані новели є фрагментарними змінами до Регламенту. Викликає запитання також підхід щодо оцінювання на етапі коли законопроекти підготовлені до другого чи повторного другого читання. Чи буде в змозі структурний підрозділ одного міністерства здійснювати оцінку законопроектів зі всіх напрямків з різних профілів.

Члени Комітету зазначили, що українському парламенту слід врахувати найкращі практики країн членів Європейського Союзу та впровадити відповідні механізми реалізації оцінювання впливу, а також методики його проведення.

Так, для організаційного забезпечення проведення оцінювання впливу створюються спеціальні підрозділи у структурах профільних міністерств (Німеччина, Велика Британія) або Кабінету Міністрів (Польща, Хорватія, Литва, Естонія), до складу яких входять як юристи, так і фахівці інших галузей. Необхідність оцінки законопроекту визначається залежно від його важливості та масштабу регулювання.

Належним прикладом здійснення оцінки впливу та прогнозних наслідків прийняття законопроектів слід також вважати практику Парламенту ЄС. Зазначену функцію здійснює Дослідницька служба Парламенту ЄС, до структури якої входить Служба з оцінювання впливу та доцільності запровадження законів на рівні ЄС.

Формування Дослідницького центру Парламенту України на думку Комітету є доцільним задля забезпечення комплексного та системного підходу до оцінювання впливу законопроектів на етапі прийняття рішення щодо їх розробки та подальшого розгляду, яке дійсно буде ґрунтуватися на якісній попередній аналітичній роботі та експертизі, що здійснюється на стадіях розробки та підготовки до розгляду законопроектів у Верховній Раді України.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив рішення:

1.Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» щодо впровадження механізму оцінки прогнозних наслідків та впливу законопроекту на ключові показники економічного та соціального розвитку держави у середньостроковій перспективі (реєстр. № 6165 від 11 жовтня 2021 року), поданий народним депутатом України Гриб В.О., повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Направити висновок до Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО